

Иванчевски правописъ

19 януари 2024 г.

я

Речникъ на българския езикъ, съдържащъ слова и тѣхнитѣ форми споредъ изискванията на Иванчевския правописъ. Иванчевски правописъ е името, давано поѣкога на първиятъ официаленъ български правописъ, въведенъ съ наредба на министѣра на народното просвѣщение Тодоръ Ивановичовъ прѣзъ 1899. Той се явява поправка на Дриновския правописъ и остава въ сила до въвеждането на Омарчевския правописъ прѣзъ 1921. Иванчевскиятъ правописъ се характеризира съ:

- прѣдставяне на звука [ѣ] съ буквитѣ ѣ и ѣ (голѣма носовка), като различието се прави на етимологическа основа.
- употреба на буквата ѣ (ятъ) на етимологическото ѣ мѣсто.
- употреба на краесловни ерове.
- синтактично правило за писане на пѣленъ и краткъ членъ.
- писане на групитѣ ѣр/рѣ и ѣл/лѣ по североизточното произношение.
- писане на глаголитѣ окончанія съ а и я.

Ние смѣтаме, че правописната реформа отъ 1945-та съ прѣмахването на буквитѣ ятъ („ѣ“) и голѣмъ юсъ („ѣ“) отъ азбуката е въ грубъ разрѣзъ съ писмената ни традиция, нарушава единството на говоритѣ въ книжовния езикъ и затруднява приемствеността между поколѣнията читатели.

Иванчевскиятъ правописъ прѣмахва дотогавашната употреба (т.е. съгласно Дриновския правописъ) на ѣ и ѣ въ слѣднитѣ случаи:

- Въ пълната и кратка винителна форма на личното мѣстоимение въ 3 л. ед. ч. ж. р.: неіѣ, іѣ
- Въ 1 л. ед. ч. сег. вр. на глаголитѣ отъ I и II спрежение, напримѣръ: азъ четѣ, азъ пишѣ, азъ играіѣ, азъ мѣлчѣ, азъ моліѣ, азъ вѣрвіѣ
- Въ 3 л. мн. ч. сег. вр. на глаголитѣ отъ всички спрежения, напримѣръ: тѣ четѣтъ, тѣ пишѣтъ, тѣ играіѣтъ, тѣ мѣлчѣтъ, тѣ моліѣтъ, тѣ вѣрвіѣтъ, тѣ искѣтъ, тѣ излитѣтъ, тѣ отивѣтъ

- Въ 3 л. мн. ч. мин. св. вр. и мин. несв. вр. на глаголитѣ, на примѣръ: тѣ четохѣ, тѣ пишехѣ, тѣ играехѣ, тѣ мълчяхѣ, тѣ молихѣ, тѣ вѣрвахѣ, тѣ искахѣ, тѣ излитахѣ, тѣ отивахѣ